

คู่มือ

แนวทางการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้

ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จังหวัดจันทบุรี

“กิจกรรมฝึกอบรมต้นเกล้า พัฒนาแหล่งเรียนรู้

ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

โดย ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

คำนำ

ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด มีภารกิจ “อำนวยความสะดวก วางแผน ประสานงาน ดำเนินงาน จัดระบบป้องกันและการสื่อสารเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ในพื้นที่รับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับการป้องกันชายแดน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ” และจากพันธกิจ ๕ ประการของหน่วย โดยเฉพาะพันธกิจ **การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน** โดยจะเป็นการดำเนินงานทั้งปวง เพื่อให้คนในชุมชนชายแดนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ละทิ้งถิ่นฐาน ให้มีเครือข่ายระหว่างประชาชน ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทุกภาคส่วนในสังคม กับฝ่ายทหาร และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ที่ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนกับส่วนราชการ ผู้นำท้องถิ่น คณะกรรมการหมู่บ้าน และประชาชน ตลอดจนออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน แนะนำให้ความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่ แนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มรายได้และทำอาชีพเสริม รวมทั้งการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยการจัดการอบรมตามโครงการประชามคมหมู่บ้านต้านยาเสพติด และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๑๐ สังคมไทยได้รัฐบาลได้อัญเชิญหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ไปประยุกต์ใช้

จากประเด็นข้างต้น คณะผู้จัดทำได้รวบรวมแนวทางการปฏิบัติต่างๆ ของการดำเนินการตาม โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี “กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการในพื้นที่ โรงเรียนที่ติดแนวชายแดน ในเขต อ.โป่งน้ำร้อน และ อ.สอยดาว จ.จันทบุรี ไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับกำลังพล ที่จะมาปฏิบัติราชการ และผู้สนใจได้นำศึกษาเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

หากข้อมูลที่เรียบเรียงไว้ยังขาดความสมบูรณ์หรือมีข้อบกพร่อง คณะผู้จัดทำยินดีน้อมรับคำแนะนำเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขด้วยความขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

คณะผู้จัดทำ

ส่วนแผนงาน/ประเมินผล

ศปชต.กปช.จต

ก.ค.๕๘

สารบัญ

หน้า

นำเรื่อง	๑
แนวทางการดำเนินการโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี “กิจกรรมฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง”	
การเตรียมการ, การดำเนินการฝึก	๒ – ๓
การขอรับการสนับสนุนงบประมาณและแบบเสนอโครงการ	๔ – ๑๐
การจัดเจ้าหน้าที่ตามส่วนต่างๆ	๑๑
การจัดเตรียมแผน/กำหนดการฝึกอบรม	๑๒
หัวข้อวิชาเพื่อใช้สำหรับการอบรม	๑๓ – ๓๖
แนะนำจังหวัดจันทบุรี	
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหลักคิดสู่หลักปฏิบัติ	
ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ	
การทำปุ๋ยชีวภาพชนิดต่างๆโดยใช้จุลินทรีย์ชีวภาพ (EM)	
การเลี้ยงปลาตกในบ่อซีเมนต์แบบคร้วเรื้อน	
การเลี้ยงเป็ดและการเลี้ยงไก่ไข่	
การเลี้ยงหมูหลุมแบบธรรมชาติ	
แบบประเมินผลการอบรม	๓๗ – ๓๘
องค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๓๙ – ๔๐
การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๑ การฝึกอบรมให้ความรู้ (ภาพประกอบ)	๔๑ – ๕๒
การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๒ การสร้างแหล่งเรียนรู้ (ภาพประกอบ)	๕๓ – ๕๗

นำเรื่อง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ของประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด รับผิดชอบด้านจังหวัดจันทบุรี จำนวน ๒ อำเภอ คือ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว และ จังหวัดตราด จำนวน ๓ อำเภอ คือ อำเภอเมืองตราด อำเภอบ่อไร่ และ อำเภอคลองใหญ่ นั้น ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ได้ดำเนินการตามพันธกิจ การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน โดยหน่วยได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพด้วยการจัดทำโครงการแหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาอาชีพ ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการยกระดับรายได้ โดยพิจารณาจากสถานะแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อให้มีความเหมาะสมในการส่งเสริมอาชีพดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยหน่วยได้ดำเนินการฝึกอบรมประชาชนในพื้นที่ตามแผนการปฏิบัติงาน ประจำปี และการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ.จันทบุรี ในบางปีงบประมาณ ดังนั้น เพื่อให้การอบรมเกี่ยวกับแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ จึงได้จัดทำองค์ความรู้เรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “กิจกรรมฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”ไว้ เพื่อศึกษาและการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป

แนวทางดำเนินการโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี

“กิจกรรมฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๑. การเตรียมการ

๑.๑ กำหนดพื้นที่ ฝึก และ การสำรวจภูมิประเทศ (ในครั้งนี กำหนดให้ อ.โป่งน้ำร้อน อ.สอยดาว จ.จันทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ในการปฏิบัติงานของหน่วย เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยเน้นที่ โรงเรียนที่ติดแนวชายแดน เป็นโรงเรียนเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๑ และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตมัธยมเขต ๑๗ (จันทบุรี – ตราด) เพื่อขอรับการสนับสนุน โรงเรียนในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๒ เตรียมการด้านงบประมาณ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

๑.๓ เตรียมการด้านบุคลากร

๑.๓.๑ วางแผนการใช้บุคลากรภายในหน่วยและขอรับการสนับสนุนวิทยากรจากภายนอกที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๒ วิทยากรหลัก เป็นวิทยากรที่ผ่านการการอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างเครือข่ายเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ ของ ศูนย์ประสานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ และผ่านการศึกษาดูงาน โครงการพระราชดำริต่างๆ เช่น โครงการชั่งหัวมัน ตามพระราชดำริ ตำบลกัลลหอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง ต.เขาใหญ่ อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี

๑.๓.๓ วิทยากรภายนอก ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๔ ครูฝึก จัดจากผู้ผ่านการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้กับกำลังพลในสังกัด ศปชด.กปช.จต. เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งตามแนวทางพระราชดำรัส “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๑.๔ เตรียมการด้านการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม เช่น ยานพาหนะ ที่พักสำหรับครูฝึก สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม อาหาร เครื่องใช้สำนักงาน วัสดุที่ใช้ในการฝึกอบรม ยารักษาโรค

๑.๕ จัดการประชุมเพื่อเตรียมการ

๑.๕.๑ ในขั้นต้นเป็นการประชุมเพื่อเตรียมการ ทำความเข้าใจ มอบหมายงาน ให้กำลังพลภายในหน่วย ณ ที่ตั้งหน่วย ในการประชุมครั้งต่อไปจะเป็นการประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานและขอรับการสนับสนุนในด้านต่างๆ ซึ่งจะเป็นที่ โรงเรียนเป้าหมาย เพื่อดูสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ความพร้อมของสถานที่ในด้านต่างๆ เช่น ที่พักของครูฝึก การประกอบเลี้ยง แหล่งจ่ายอาหารสด น้ำดื่ม

๑.๕.๒ การจัดเตรียมแผนการอบรมและหัวข้อวิชาเพื่อใช้สำหรับการอบรม

๑.๕.๓ การจัดและหน้าที่ของส่วนต่างๆ

๒. การดำเนินโครงการฯ

๒.๑ ระยะที่ ๑ จัดการฝึกอบรมเยาวชนและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ ณ โรงเรียนเป่าหมาย ตามหัวข้อวิชาการฝึกอบรม

๒.๑.๑ เตรียมการ

๒.๑.๒ ดำเนินการฝึกอบรม

๒.๑.๓ รายงานผล

๒.๑.๔ ติดตามและประเมินผล

๒.๒ ระยะที่ ๒ การจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ ณ โรงเรียนเป่าหมาย

๒.๒.๑ ดำเนินการสร้างแหล่งเรียนรู้

๒.๒.๒ ส่งมอบโครงการฯ

๒.๒.๓ ติดตามและประเมินผล

๒.๒.๔ การดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายผลโครงการให้ยั่งยืน

ตัวอย่าง

ที่ กท ๐๕๓๘.๘/

ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด
ค่ายตากสิน อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
๒๒๐๐๐

มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทาง
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี " กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้
ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี
จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรี
และตราด กำหนดจัดทำโครงการ ส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่
จังหวัดจันทบุรี เพื่ออบรมให้ความรู้แก่เยาวชนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ติดกับแนว
ชายแดนในเขต อำเภอสอยดาว และ อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งการจัดทำแหล่งเรียนรู้เรื่อง
เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษานั้นๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่และบุคคลทั่วไปได้ศึกษาหาความรู้ ซึ่ง
ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด เป็นหน่วย
รับผิดชอบในการฝึกอบรม รวมทั้งการจัดทำแหล่งเรียนรู้

เพื่อให้การฝึกอบรมเยาวชนในพื้นที่ได้มีความรู้เรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งการจัดการ
แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาของตนเอง ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกัน
ชายแดนจันทบุรีและตราด จึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรีจำนวน
๑,๖๒๘,๕๐๐.-บาท(หนึ่งล้านหกแสนสองหมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)เพื่อใช้ในการฝึกอบรมและจัดทำแหล่ง
เรียนรู้

ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและ
ตราด หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ให้การ
สนับสนุนงบประมาณเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลเรือตรี

(เกรียงเดช รัตนปัญญากุล)

ผู้อำนวยการศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

ส่วนแผนงาน/ประเมินผลฯ

กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

โทร. ๐ ๓๙๓๒ ๑๙๓๑

ตัวอย่าง

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี “กิจกรรม ฝึกรบมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๑. ชื่อโครงการ

ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี “กิจกรรม ฝึกรบมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๒. หลักการและเหตุผล

ปัญหาทางด้านจริยธรรมและศีลธรรมที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ความไร้จิตสำนึก ต่อสังคม ความไม่ใส่ใจต่อการคงอยู่ของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ล้นหลาม เข้ามาในสังคมไทยอย่างรวดเร็ว รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ส่งผลให้ ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤติความอ่อนแอของสังคมถ้วนทั่วทุกภาคส่วนอย่างหนักหน่วงเช่นในปัจจุบัน

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือน เสาเข็มที่ถูกตอรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” กระแสพระราชดำรัสตอนหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแนวทางเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานของทางสายกลาง รู้จักใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข การศึกษานับเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ให้เกิด “ความรู้ คู่คุณธรรม” เพราะกระบวนการเรียนรู้และการอบรมกล่อมเกลாதองสังคมอย่างต่อเนื่อง จะช่วยปลูกฝังให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ และเข้าถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะช่วยให้เกิด ความยั่งยืน มั่นคง และสมดุลในระยะยาว

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาเป็น เวลานานกว่า 30 ปีแล้ว แต่เมื่อประเทศไทยได้ประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจมากขึ้น และมีแนวโน้มจะ รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ หลายฝ่ายจึงเห็นว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องผนึกกำลังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิถีปฏิบัติ เพื่อความอยู่รอดของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาทุกสังกัดทุกระดับทั่วประเทศ ตั้งแต่การศึกษา ระดับอนุบาล ขึ้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการติดอาวุธทางปัญญาให้แก่เด็กและเยาวชน ของชาติต่างมุ่งมั่นตั้งใจน้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เข้าสู่หลักสูตรการจัดการศึกษา เพื่อปลูกฝัง ค่านิยม หล่อหลอมพฤติกรรม และสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับเด็กและเยาวชนสามารถดำรงชีวิตอย่าง พอเพียง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

“กิจกรรมฝึกรบมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนให้เข้าใจและเข้าถึงการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการดัดศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่ เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ต่อสังคมโดยรวม เป็นการส่งเสริมการทำงานด้วยระบบภาคีเครือข่ายในการระดม ทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักและเข้าใจแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน ต้องสอนให้เด็กรู้จักใช้ “ปัญญา” ในการเผชิญกับ ปัญหาต่างๆ และที่สำคัญทุกคนจะต้องรู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันในตัว รวมถึงการ ใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อป้องกันให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤติ ซึ่งจะนำพาสังคมและ ประเทศชาติให้สามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์อย่างมั่นคงและยั่งยืน

เหตุผล ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดน จันทบุรีและตราด มีเป้าหมายสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในจังหวัดจันทบุรี โดยเฉพาะราษฎรที่อาศัย อยู่บริเวณตามแนวชายแดน และเพื่อส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีการใช้สารเคมี หันกลับมาใช้ปุ๋ยชีวภาพทดแทน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและแก้ปัญหาพืชผักผลไม้ไม่มีสารปนเปื้อน การสร้างแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ก็เพื่อจุดประกาย ให้กับราษฎรในพื้นที่มีแนวทางที่จะดำเนินการจัดทำเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริฯได้ ประกอบกับเป็น การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดจันทบุรี สำหรับผู้ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ ศูนย์จัดระบบป้องกัน เพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและ พัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี “กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนา สร้างแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ขึ้น

๓. จุดมุ่งหมาย

เพื่อเป็นการส่งเสริม พัฒนาและเผยแพร่การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ประชาชนในจังหวัดจันทบุรี ได้ดำเนินชีวิตตามทางสายกลางมีความพอเพียง “พออยู่พอกิน และอยู่ดีมีสุข”

๔. วัตถุประสงค์

๔.๑ เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการ ดำรงชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ เพื่อให้เด็ก เยาวชน และผู้เกี่ยวข้องมีความตระหนักและเห็นคุณค่ารู้จักใช้ “ปัญญา” ในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ รู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันในตัว รวมถึงการ ใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ เพื่อส่งเสริมเป็นวัตถุดิบและ/หรืออาหารกลางวันให้เด็ก เยาวชน และผู้เกี่ยวข้องได้มี คุณภาพชีวิตที่ดี

๕. เป้าหมาย

๕.๑ ระยะที่ 1 อบรมเด็ก เยาวชน และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 5 รุ่น ๆ ละ 220 คน รวมทั้งสิ้น 1,100 คน

๕.๒ ระยะที่ 2 สร้างแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงไม่น้อยกว่า 5 แห่ง

๖. วิธีดำเนินการ

มีทั้งสิ้น ๕ ขั้นตอน (รายละเอียดตามภาคผนวก ก)

๗. สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและ ตราด (ศปชด.กปช.จต.) และโรงเรียนในพื้นที่ จำนวน 5 โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี

๘. ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม 2558 – กันยายน 2558

๙. หน่วยดำเนินงาน

๙.๑ กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

๙.๒ ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและ ตราด (ศปชด.กปช.จต.)

๑๐. งบประมาณ เป็นเงิน 1,628,500 บาท (หนึ่งล้านหกแสนสองหมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน) (รายละเอียด แนบท้ายโครงการ)

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ เด็ก เยาวชน และผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้

๑๑.๒ เด็ก เยาวชน และผู้เกี่ยวข้องตระหนักและเห็นคุณค่ารู้จักใช้ “ปัญญา” ในการเผชิญ กับปัญหาต่างๆ รู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันในตัว รวมถึงการ ใช้ความรู้และ คุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๑๑.๓ เด็ก เยาวชน และผู้เกี่ยวข้องมีแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในชุมชนของตนเอง

๑๒. การติดตามประเมินผล

สรุปประเมินผลการดำเนินงานและประเมินผล หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

๑๓. ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

เชิงปริมาณ - จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม โครงการฯ ของแต่ละกิจกรรม

เชิงคุณภาพ - ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70

ความพึงพอใจ - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ใช้ระบบ SAR (Self Assessment Report)

(รายละเอียดตามผนวก ข)

(ลงชื่อ).....

(นางสาวอรอนงค์ กล่อมเมฆ)

ตำแหน่ง   นักพัฒนาชุมชน ๖ ว

ผู้เขียนโครงการ

(ลงชื่อ).....

(นายอัศวิน วาจาสิทธิ์)

ตำแหน่ง   นักพัฒนาสังคม ๗ รักษาการในตำแหน่ง

หัวหน้าฝ่ายพัฒนาสังคมและส่งเสริมอาชีพ

ผู้เสนอโครงการ

(ลงชื่อ) พ.จ.อ.....

(มานะ ทองสิมา)

ตำแหน่ง   หัวหน้าฝ่ายบริหารงานบุคคล รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ผู้เห็นชอบโครงการ

ความเห็นของรองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นางสุมาลี รัตนจริยา)

ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

ความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นายอำนาจ ช่างฉ่ำ)

ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

ความเห็นของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นายสุรพงษ์ สุวรรณพิตร)

ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี คนที่ ๒

ความเห็นของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นายประพันธ์ จีงสกุลวัฒนา)

ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี คนที่ ๑

ความเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

.....
.....

(ลงชื่อ).....

(นายธนภณ กิจกาญจน์)

ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

ประมาณการค่าใช้จ่าย

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี
“กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ลำดับ ที่	รายละเอียด	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
1	ค่าใช้จ่ายในการอบรม (ระยะที่ 1) จำนวน 220 คน/รุ่น (ทั้งหมด 5 รุ่น)		
	1.1 ค่าอาหาร จำนวน 220 คน ๆ ละ 150 บาท จำนวน 3 วัน	99,000.-	
	1.2 ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน 220 คน ๆ 3 วัน ๆ ละ 25 บาท จำนวน 2 มื้อ	33,000.-	
	1.3 ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มในพิธีเปิด/ปิด 50 คน ๆ ละ 2 มื้อ ๆ ละ 25 บาท	2,500.-	
	1.4 ค่าป้ายไวนิลประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 ป้าย/รุ่น ขนาด 6 x 8 เมตร ๆ ละ 150 บาท	7,200.-	
	1.5 ค่าอุปกรณ์พิธีเปิด/ปิด 2 ครั้ง ๆ ละ 600 บาท	1,200.-	
	1.6 ค่าตกแต่งสถานที่ /ครั้ง ละ 600	600.-	
	1.7 ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการอบรม จำนวน 200 คน ๆ ละ 350 บาท	70,000.-	
	1.8 ค่าเช่าโต๊ะ-เก้าอี้ - โต๊ะขาว จำนวน 10 ตัว ๆ ละ 60 บาท = 600 บาท - เก้าอี้ จำนวน 200 ตัว ๆ ละ 5 บาท = 10,000 บาท	16,000.-	
	1.9 ค่าเครื่องเสียงพร้อมผู้ควบคุม	10,000.-	
	1.10 ค่าสมนาคุณวิทยากร - วิทยากรหลัก จำนวน 1 คน จำนวน 3 วัน ๆ ละ 4 ชม. ๆ ละ 600 บาท = 7,200.- บาท - วิทยากรกลุ่ม จำนวน 5 คน จำนวน 3 วัน ๆ ละ 4 ชม. ๆ ละ 600 บาท = 9,000.- บาท	16,200.-	
		รวม/รุ่น =	255,700.-
		รวม/5 รุ่น =	1,278,500.-
2	ค่าใช้จ่ายในสร้างแหล่งเรียนรู้ (ระยะที่ 2 ต่อยอดจากระยะที่ 1) รวม จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ พื้นที่ภายในโรงเรียน จำนวน 5 แห่ง และพื้นที่ ศปชต.กปช.จต. จำนวน 2 แห่ง	350,000.-	
	2.1 ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร แห่งละ 50,000 บาท ๆ ละ		
		รวม =	350,000.-
		รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	1,628,500.-

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้ตามความเหมาะสม

การจัดและหน้าที่ของส่วนต่างๆ

๑. ผู้รับผิดชอบการฝึก

- มีหน้าที่อำนวยความสะดวก กำกับดูแล การปฏิบัติในภาพรวมของการอบรมรวม
- ประสานและติดตามผลการปฏิบัติของส่วนต่างๆตามหน้าที่รับผิดชอบ
- บริหารจัดการงานธุรการ งานด้านการเงินและการเบิกจ่าย งานพัสดุ และการประชุมต่างๆ
- ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้สื่อมวลชนและประชาชนทราบ
- ประสานการตรวจเยี่ยมของผู้บัญชาและหน่วยงานตลอดจนประชาชนที่สนใจเข้าเยี่ยมชมการปฏิบัติ
- ประสานหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้การช่วยเหลือระหว่างระหว่างดำเนินการอบรม

๒. ผู้ช่วยผู้รับผิดชอบการฝึก

- มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้รับผิดชอบการฝึกหรือตามแต่ที่ผู้รับผิดชอบการฝึกจะมอบหมาย

๓. ส่วนสนับสนุนการฝึก

- จัดทำสื่อสำหรับสำหรับผู้เข้ารับการอบรม
  - ดำเนินการจัดเตรียมสถานที่ในการอบรม
  - เตรียมการพิธีเปิด-ปิด
  - แผ่นป้ายโครงการอบรม/ป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณหน้าสถานที่จัดงาน
  - โต๊ะหมู่บูชา ดอกไม้รูปเทียน จันท.ส่งเทียนนำ
  - ธงชาติ และ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปเดียม ๒ ตัว
  - เตรียมเพลงมหากุศ์ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงสรรเสริญพระบารมี
  - อาหารว่างและน้ำดื่มของประธานและหน่วยราชการที่ร่วมพิธี
  - อุปกรณ์และภาชนะในการเตรียมการ ในเรื่องอาหารและน้ำดื่ม สำหรับผู้เข้ารับการอบรมและครูฝึก
- โดยการประสานกับทางเจ้าของสถานที่ ทั้งในเรื่องอุปกรณ์และแหล่งจ่ายวัตถุดิบในการประกอบอาหาร
- จัดเตรียมการรักษาโรคประสานขอรับการสนับสนุนจาก กองร้อยพยาบาล ในการ จันท.ประจำกองอำนวย และรพพยาบาล ตลอดห้วงการฝึก
  - จัดเตรียมสถานที่ สำหรับเป็นที่พักของครูฝึกและส่วนที่เกี่ยวข้อง

๔. หน.ครูฝึก

- กำหนดหัวข้อวิชาและข้อมูลที่ใช้ในการอบรมโดยเสนอให้ผู้รับผิดชอบเห็นชอบ
- แบ่งมอบหน้าที่ให้กับ ครูฝึกให้ปฏิบัติหน้าที่และกำกับดูแลให้เป็นไปตามตารางเวลาอย่างเคร่งครัด
- จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกโดยประสานกับส่วนสนับสนุนในการเตรียมการ
- จัดทำแบบประเมินผลการอบรม และรวบรวมเสนอผู้รับผิดชอบการฝึก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการฝึกอบรมต่อไป

๕. ผู้ช่วย หน.ครูฝึก

- มีหน้าที่ช่วยเหลือ หน.ครูฝึกฝึก หรือตามแต่ที่ผู้รับผิดชอบการฝึกจะมอบหมาย

๖. ครูฝึก - ปฏิบัติตามคำสั่งการของ หน.ครูฝึก - รับผิดชอบในการเป็นวิทยากรตามฐานปฏิบัติการต่างๆ

- จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกรณีที่มีการพักค้างแรม ณ ที่ทำการฝึกอบรม

กำหนดการฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับลักษณะพื้นที่และภูมิประเทศ)

วัน เดือน ปี	เวลา	หัวข้อวิชา	ผู้บรรยาย/ผู้รับผิดชอบ
วัน ว.	๐๗๐๐ - ๐๘๐๐	รับประทานอาหารเช้า	คณะครูฝึก
	๐๘๐๐ - ๐๙๐๐	ลงทะเบียน/งานธุรการ/สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์	โรงเรียน
	๐๙๐๐ - ๐๙๔๕	ปฐมนิเทศ	
	๐๙๔๕ - ๑๐๐๐	รับประทานอาหารเช้า	
	๑๐๐๐ - ๑๒๐๐	แนะนำจังหวัดจันทบุรี	
	๑๒๐๐ - ๑๓๐๐	รับประทานอาหารกลางวัน	
	๑๓๐๐ - ๑๔๔๕	เตรียมพิธีเปิดการฝึก	
	๑๔๔๕ - ๑๕๐๐	พิธีเปิดการฝึก	
	๑๕๐๐ - ๑๕๑๕	รับประทานอาหารเช้า	
	๑๕๑๕ - ๑๗๐๐	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	
	๑๗๐๐ - ๑๙๐๐	รับประทานอาหารเช้า/กิจกรรมส่วนตัว	
	๑๙๐๐ - ๒๑๐๐	- กิจกรรมกลุ่ม (ฉันรักเมืองจันท) - เมืองจันทบุรีน่าอยู่และโอกาสของจันทบุรี กับ AEC	
วัน ว. + ๑	๐๕๓๐ - ๐๗๐๐	ตื่นนอน, ออกกำลังกาย, กิจกรรมส่วนตัว	
	๐๗๐๐ - ๐๘๐๐	รับประทานอาหารเช้า	
	๐๘๐๐ - ๑๐๐๐	การบรรยาย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”	
	๑๐๐๐ - ๑๐๑๕	รับประทานอาหารเช้า	
	๑๐๑๕ - ๑๒๐๐	การบรรยาย ค่านิยม ๑๒ ประการ	
	๑๒๐๐ - ๑๓๐๐	รับประทานอาหารกลางวัน	
	๑๓๐๐ - ๑๔๔๕	บรรยาย การทำปุ๋ยชีวภาพ	
	๑๔๔๕ - ๑๕๐๐	รับประทานอาหารเช้า	
	๑๕๐๐ - ๑๗๐๐	ฝึกการทำปุ๋ยชีวภาพ	
	๑๗๐๐ - ๑๘๐๐	รับประทานอาหารเช้า/กิจกรรมส่วนตัว	
	๑๘๐๐ - ๒๑๐๐	กิจกรรมกลุ่ม “โชคดีที่เป็นคนจันท” (แค้นปีไฟ)	
วัน ว. + ๒	๐๕๓๐ - ๐๗๐๐	ตื่นนอน, ออกกำลังกาย, กิจกรรมส่วนตัว	
	๐๗๐๐ - ๐๘๐๐	รับประทานอาหารเช้า	
	๐๘๐๐ - ๐๙๔๕	การเลี้ยงเปิด, การเลี้ยงไก่ไข่	
	๐๙๔๕ - ๑๐๐๐	รับประทานอาหารเช้า	
	๑๐๐๐ - ๑๒๐๐	การเลี้ยงปลาในบ่อขนาดเล็ก	
	๑๒๐๐ - ๑๓๐๐	รับประทานอาหารกลางวัน	
	๑๓๐๐ - ๑๖๓๐	กิจกรรมวอล์คแรลลี่ และ รับประทานอาหารเช้า	
	๑๖๓๐ - ๑๖๔๕	เตรียมการพิธีปิดการฝึกอบรม	
	๑๖๔๕ - ๑๗๐๐	พิธีปิดการฝึก/รับอาหารกล่อง/เดินทางกลับ	

หัวข้อวิชาการอบรม

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
“กิจกรรมฝึกอบรมต้นเกล้า พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง”

๑. แนะนำจังหวัดจันทบุรี
๒. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหลักคิดสู่หลักปฏิบัติ
๓. ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ
๔. การทำปุ๋ยชีวภาพชนิดต่างๆโดยใช้จุลินทรีย์ชีวภาพ (EM)
๕. การเลี้ยงปลาในบ่อขนาดเล็ก
๖. การเลี้ยงเป็ดและการเลี้ยงไก่
๗. การเลี้ยงเปิดการเลี้ยงหมู

.....

จังหวัดจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในดินและในน้ำ มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำ การเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกผลไม้ที่ขึ้นชื่อของจังหวัด ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุด ลางสาด และพืชผล ทางการเกษตรอื่นๆ เช่น พริกไทยและยางพารา ส่วนบริเวณชายฝั่ง มีทำการประมง จึงเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ ไปด้วยอาหารทะเลนานาชนิด และในอีกแง่มุมหนึ่ง จันทบุรี คือ ศูนย์กลางธุรกิจด้านอัญมณีที่มีชื่อเสียง แพร่หลายไปทั่วโลก เป็นแหล่งรวมช่างฝีมือในการเจียรระไนอัญมณี และทำเครื่องประดับต่างๆ ทั้งยังมีสถานที่ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง และมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่น่าสนใจมากมาย ทั้งศาสนสถาน โบราณสถาน และโบราณวัตถุ จึงทำให้จันทบุรีเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศในปัจจุบัน

จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,961,250 ไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ เป็นอันดับ 34 ของประเทศ สภาพพื้นที่ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกโดยทั่วไปเป็นป่าไม้ ภูเขา และ ที่ราบสูง มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 30 - 190 เมตร เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดที่ไหลลงสู่อ่าวไทยทางทิศใต้ ส่วนทางทิศใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งทะเล และบริเวณ ชายฝั่งมีลักษณะเป็นอ่าว แหลม และหาดทราย จันทบุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งของภูมิภาค เคยมีมนุษย์ อาศัยอยู่ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ดังหลักฐานการค้นพบเครื่องมือเครื่องใช้ยุคหินขัดอายุประมาณ 2,000 ปี ในเขตอำเภอมะขาม อำเภอท่าใหม่ และที่ราบเชิงเขาที่บ้านคลองบอน อำเภอโป่งน้ำร้อน โดยสันนิษฐานว่า เริ่มมีการตั้งเป็นชุมชนเมืองขึ้นเป็นครั้งแรกในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 ที่บริเวณหน้าเขาสระบาบ โดยชนพื้นเมืองกลุ่มแรกเป็นชนเผ่าในตระกูลมอญ-เขมร หรือเรียกว่า “ชาวชอง” ดำรงชีพด้วยการเก็บของป่าขาย แต่ปัจจุบันพื้นที่ป่าลดน้อยลงไปมาก เพราะถูกแปรเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ทางการเกษตร และที่ดินส่วนมาก ถูกจับจองโดยคนไทยและคนจีน อีกทั้งการเก็บของป่ากลายเป็นสิ่งผิดกฎหมาย นายพรานชาวชองจึงต้อง เปลี่ยนวิธีการดำรงชีพไปเป็นแรงงานต่างๆ ในเมือง และมีบางส่วนที่ยังคงยึดอาชีพทำสวนทำนาอยู่ ปัจจุบัน ชาวชองรวมตัวกันอยู่ที่บ้านคลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ ในปี พ.ศ. 2200 ได้มีการย้ายเมืองมาอยู่ที่บ้านลุ่ม ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี ต่อมาเมื่อกรุงศรีอยุธยาพ่ายสงครามและตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเมื่อครั้งยังดำรงตำแหน่งเป็นพระยาวชิรปราการ ก็ได้นำกำลังพลประมาณ 500 คน ตีฝ่าวงล้อมพม่าออกมาทางทิศตะวันออก และจัดตั้งเมืองจันทบุรีเป็นแหล่งสะสมเสบียงอาหารและกำลังพล เป็นเวลาถึง 5 เดือน ก่อนนำทัพที่ประกอบด้วยไพร่พลทั้งชาวไทยและจีนจำนวนราว 5,000 คน กลับไปกอบกู้ กรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. 2310 ซึ่งการมีบทบาทในการช่วยกอบกู้เอกราชของชาติในครั้งนั้น นับเป็นเหตุการณ์ ที่เป็นความภาคภูมิใจของชาวจันทบุรี ปัจจุบันจึงมีโบราณสถานและอนุสรณ์สถานหลายแห่งที่เกี่ยวข้องหรือ จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในครั้งนั้น ต่อมา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ได้โปรดให้ย้ายเมืองจันทบุรีไปตั้งบนพื้นที่สูง ที่บ้าน เนินวง เพื่อให้เป็นที่มั่นในการป้องกันการถูกรุกรานจากชาวญวน จนกระทั่งสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โปรดให้ย้ายหัวเมืองจันทบุรีกลับมาตั้งที่บ้านลุ่มตามเดิม เนื่องจากบ้านเนินวง นั้นอยู่ไกลจากแหล่งน้ำในปี พ.ศ. 2436 เกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับประเทศฝรั่งเศส ชาวฝรั่งเศสได้เข้ามา ยึดครองเมืองจันทบุรีไว้นานถึง 11 ปี จนไทยต้องยอมยกดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงให้กับฝรั่งเศสไป เพื่อแลก เอาเมืองจันทบุรีกลับคืนมา ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินขึ้นใหม่ เมืองจันทบุรีจึงมีฐานะเป็นจังหวัดมาจนถึงปัจจุบัน ชื่อเมืองจันทบุรี หรือ “เมืองจันทร์” นั้น มีความหมายว่า “เมืองที่สงบร่มเย็น เช่นเดียวกับเมื่ออยู่ใต้แสงจันทร์” โดยมีตราประจำจังหวัดเป็นดวงจันทร์กำลังส่องแสง มีกระต่ายน้อยอยู่ตรงกลางจังหวัดจันทบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอมะขาม อำเภอสอยดาว อำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว และกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

“ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

(ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

ส่วนที่ 2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

ส่วนที่ 3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่นการผลิต และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ส่วนที่ 4. เจื้อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน 2 เจื้อนไข ดังนี้

เจื้อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เจื้อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ 5. แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

.....

ปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง
จากหลักคิดสู่หลักปฏิบัติ

สถานศึกษา

คือ

กองทัพที่มีแสนยานุภาพ
เกรียงไกรที่สุดในการกรีธาทัพ
เข้าสู่ประยุทธ์กับความยากจน
ของประเทศ ด้วยปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง

“วิชาเหนือวิชา”

ความสำคัญ

ระดับโลกและระดับชาติ

องค์การสหประชาชาติถวญรางวัล

“กษัตริย์ของโลกที่เป็นผู้นำแห่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ซึ่งปัจจุบันได้รับการยกย่องว่าเป็น

“ทฤษฎีโลก”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเข็มทิศนำทาง

การพัฒนาประเทศไทยสู่วิสัยทัศน์

ในสังคมโลกาภิวัตน์

หลักคิด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- * แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน
- * ของประชาชนในทุกกระดับ
- * ให้ดำเนินไปใน “ทางสายกลาง”
- * เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง

หมายถึง

ความพอประมาณ

ความมีเหตุผล ระบบภูมิคุ้มกัน

โดย อาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง
อย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผน และ
ดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐาน
จิตใจของคนในชาติทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม
ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนิน
ชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และ
ความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับ
การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านเศรษฐกิจ
สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอก
ได้เป็นอย่างดี

“ความพอประมาณ”

ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป
โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
(ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ
และ ด้านเทคโนโลยี)

“ความมีเหตุผล”

การตัดสินใจเกี่ยวกับ
ความพอเพียงนั้น
จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล
โดยพัฒนาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

“การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว”

การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย
ความ **รอบรู้** เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ
ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน
ความ **รอบคอบ**ที่จะนำความรู้
เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน
เพื่อประกอบการวางแผน
และความ **ระมัดระวัง** ในชั้นปฏิบัติ

เงื่อนไข คุณธรรม

ความซื่อสัตย์สุจริต

ความอดทน

ความเพียร

เอื้ออาทร

สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ผลลัพธ์

มิติ	ผลลัพธ์ (เกิด/เป็น/มี...)
มิติสังคม	สังคมแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกัน ประองคอง ไม่ ทอดทิ้งกัน เอื้ออาทรชุมชนจัดการตนเอง ชุมชน ต้นแบบ บุคคลตัวอย่าง ฯลฯ
มิติเศรษฐกิจ	ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ สร้างงานอาชีพ วิสาหกิจ ชุมชน ธนาคารชุมชน นวัตกรรม เทคโนโลยี
มิติสิ่งแวดล้อม	ชุมชนน่าอยู่ พื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ การ จัดการขยะ (ป้องกัน ฟื้นฟู อนุรักษ์ การจัดการ)
มิติวัฒนธรรม	มารยาทไทย ศิลปะ ภาษา การเคารพให้เกิดเกียรติ การรับฟัง วัฒนธรรม การเรียนรู้ วัฒนธรรมองค์กร

ระดับการนำไปใช้	แนวทาง/กิจกรรม การนำไปใช้
ตนเอง	
ครอบครัว	
ชุมชน/หมู่บ้าน	
สถานศึกษา	
องค์กร/หน่วยงาน	
อำเภอ	
จังหวัด	
ภูมิภาค (Cluster)	
ประเทศ	
ประชาคมอาเซียน	
โลก	

เพลงคำนิยาม ๑๒ ประการ

(สร้อย) คำนิยาม ๑๒ ประการ อยากบอกลูกหลานจำไว้ให้ดี จำได้แล้วทำทันที ทำได้หนูจะเป็นคนดี
พัฒนาชีวิตให้มีความงดงาม พัฒนาชีวิตให้มีความงดงาม

หนึ่ง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
สอง ซื่อสัตย์ สละได้
สาม รักพ่อแม่ สุดหัวใจ
สี่ ใฝ่เรียนเพื่อวิชา
ห้า รักวัฒนธรรม ประจำชาติ
หก ไม่ขาด ศีลธรรม ศาสนา
เจ็ด รู้ธิปไตย ของประชา
แปด รักขวานิช กุฎหมายไทย
เก้า ทำตาม พระราชดำรัส
สิบ อย่าขาด พ่อเือง เลี้ยงชีพได้
สิบเอ็ด ต้องเข้มแข็ง ทั้งกายใจ
สิบสอง ไชรี ทำอะไร ให้ส่วนรวม

***** (สร้อย) *****

การผลิตปุ๋ยชีวภาพ Bio-fertilizer

1. ปุ๋ยชีวภาพ หรือ ปุ๋ยจุลินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ หรือบางครั้งเรียกว่า **ปุ๋ยจุลินทรีย์** เป็นปุ๋ยที่ได้จากการนำเอาจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ต่อดิน และพืชมาเพาะเลี้ยงจำนวนมากๆ แล้วใส่ลงในดินที่จะเพาะปลูกพืช เพื่อให้จุลินทรีย์ที่ต้องการเหล่านี้เจริญเติบโต เพิ่มปริมาณและสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อดินทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ จุลินทรีย์ที่ใช้ในการทำปุ๋ยชีวภาพนั้นมีหลายประเภท เช่น สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน เชื้อรา แบคทีเรีย โปรโตซัว เป็นต้น ปุ๋ยชีวภาพสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ปุ๋ยชีวภาพที่ตรึงไนโตรเจนในอากาศ มีจุลินทรีย์หลายชนิดที่สามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้ โดยอาศัยอยู่อย่างอิสระในดิน รากพืช หรือในน้ำ เช่น อะโซโตแบคทีเรีย สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน และແຫນແຕງ จุลินทรีย์เหล่านี้ เมื่อตรึงไนโตรเจนจากอากาศมาได้แล้วจะปล่อยสารประกอบไนโตรเจนนั้นออกมา ซึ่งพืชที่ปลูกจะได้ใช้ประโยชน์จากสารประกอบไนโตรเจนนี้เป็นธาตุอาหารนอกเหนือจากธาตุอาหารไนโตรเจนแล้ว จุลินทรีย์ในกลุ่มสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินยังปล่อยฮอร์โมนที่กระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช และให้ออกซิเจน (จากการสังเคราะห์แสง) ทำให้มีออกซิเจนละลายอยู่ในน้ำเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดการย่อยสลาย อินทรีย์วัตถุอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปุ๋ยชีวภาพอื่นๆ ที่สำคัญ คือ ปุ๋ยชีวภาพไมโครไรซา ซึ่งใช้ประโยชน์หลักในการเพิ่มฟอสเฟตที่มีอยู่แล้วในดิน ปุ๋ยชีวภาพชนิดนี้ผลิตจากจุลินทรีย์ไมโครไรซา ซึ่งเป็นเชื้อราชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ในดิน โดยเชื้อรากลุ่มนี้จะช่วยเพิ่มพื้นที่ผิวรากฝอยที่สัมผัสกับดินทำให้รากพืชสามารถดูดธาตุอาหารได้มากขึ้น นอกจากนี้ เชื้อราไมโครไรซายังช่วยสะสมน้ำและธาตุอาหารสำคัญไว้ให้กับพืช แต่ประโยชน์ที่นิยมนำเชื้อรานี้มาใช้ก็คือ การที่เชื้อราสามารถย่อยสลายธาตุฟอสฟอรัสที่อยู่ในดินแต่อยู่ในรูปที่พืชนำมาใช้ไม่ได้ (ทั้งนี้อาจเนื่องจากฟอสเฟตถูกเม็ดดินยึดจับไว้จนแน่น) ให้เปลี่ยนมาอยู่ในสภาพที่พืชเอาไปใช้ประโยชน์ได้

สำหรับในประเทศไทย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้นำไปวิเคราะห์แล้วรับรองว่า **จุลินทรีย์ EM ไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์** จึงสามารถนำ EM ไปใช้ประโยชน์ได้หลายประการ ดังนี้

1. ใช้กับพืชทุกชนิด
2. ใช้กับการปลูกสัตว์
3. ใช้กับการประมง
4. ใช้กับสิ่งแวดล้อม

2. วัตถุประสงค์หลักของการใช้ปุ๋ยชีวภาพ

- 2.1 ลดต้นทุนการผลิต
- 2.2 ผลผลิตปลอดภัยและสารเคมี รักษาสิ่งแวดล้อม
- 2.3 ผลผลิตสูง มีคุณค่าทางโภชนาการ รักษาสิ่งแวดล้อม
- 2.4 สุขภาพผู้ผลิต และผู้บริโภคแข็งแรงมีพลานามัยดี
- 2.5 ช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจของผู้ผลิตและผู้บริโภค
- 2.6 พัฒนาคุณภาพชีวิต
- 2.7 เป็นวิธีง่าย ๆ ใครก็ทำได้

3. คุณสมบัติจุลินทรีย์ที่นำมาใช้ในปุ๋ยชีวภาพ คือ

- 3.1 ผลิตธาตุอาหารและกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช
- 3.2 เติบโตเร็ว เพาะเลี้ยงได้ง่าย
- 3.3 ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
- 3.4 ทนทานต่อสารเคมีทางการเกษตร คือ ยาหรือสารเคมีต่าง ๆ

4. สูตรน้ำหมักสำหรับเป็นหัวเชื้อจุลินทรีย์และปุ๋ย มีส่วนประกอบ

- 4.1 เศษผัก 3 กิโลกรัม
- 4.2 กากน้ำตาล 1 กิโลกรัม

วิธีการทำ นำเศษผัก ผลไม้หรือเศษอาหารที่ยังไม่เน่าบูด นำมาสับหรือบดให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ ใส่ภาชนะที่มีฝาปิด เช่น ถังพลาสติก หรือโถใส่กากน้ำตาลทรายแดง 1 ใน 3 ของน้ำหมักผัก (1 : 3) ใช้ของหนักวางทับ แล้วปิดฝาทิ้งไว้ 5 - 7 วัน จะได้น้ำสีน้ำตาลไหลออกมา คือ น้ำสกัดชีวภาพ กรอกใส่ขวดปิดฝาให้สนิทพร้อมที่จะใช้

การใช้ นำน้ำสกัดชีวภาพผสมน้ำธรรมดาให้เจือจาง

1. ฉีดพ่นพืชผัก ผลไม้ ไม้ยืนต้น อัตรา 1 ซ่อนโตะต่อน้ำ 5 - 10 ส่วน (1 : 500 - 1000)
2. ราดกองใบไม้ หญ้าสด หญ้าแห้ง อัตรา 1 ซ่อนโตะต่อน้ำ 2 - 3 ลิตร
3. ใช้ทำปุ๋ยหมักแห้ง น้ำสกัดชีวภาพอัตรา 2 ซ่อนโตะต่อน้ำ 10 ลิตร
4. ราดดินแปลงเพาะปลูก ปฏิบัติดังนี้ พรวนดินผสมคลุกเคล้ากับวัชพืช หรือเศษพืชใช้อัตราเจือจาง 1 ซ่อนโตะต่อน้ำ 2 - 5 ลิตร ราด 1 ตารางเมตร ต่อ 0.5 - 1 ลิตร
5. การทำความสะอาดพื้น น้ำสกัดชีวภาพอัตรา 1 ซ่อนโตะต่อน้ำ 1 - 5 ลิตร ราดหรือทำความสะอาดย่อยสารอินทรีย์ที่ติดพื้น
6. การขยายหัวเชื้อ ทำได้โดยมีอัตราส่วน คือ น้ำสกัดชีวภาพ : กากน้ำตาล : น้ำในอัตราส่วน 1 : 1 : 10 ใส่ขวดปิดฝาทิ้งไว้ 3 วัน

.....

การเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์แบบครวเรือน

ประโยชน์การเลี้ยงปลาดุกในบ่อซีเมนต์

1. ใช้พื้นที่น้อย สามารถเลี้ยงได้ทุกที่
2. ใช้เวลาเลี้ยงสั้น รุ่นละประมาณ 90 - 120 วัน
3. ปลาดุกเป็นปลาที่อดทนต่อสภาพน้ำได้ดี
4. สามารถเลี้ยง ดูแลรักษาได้สะดวก บริโภคในครัวเรือนและส่วนที่เหลือนำไปจำหน่ายได้

การเลือกสถานที่สร้างบ่อ

1. การเลือกสถานที่สร้างบ่อ
  - บ่อควรอยู่ใกล้บ้าน หรือที่สามารถดูแลได้สะดวก
  - ควรอยู่ในร่มหรือมีหลังคา เพราะปลาดุกไม่ชอบแสงแดดจัด และป้องกันเศษใบไม้ลงสู่บ่อจะทำให้น้ำเสียได้
  - มีแหล่งน้ำสำหรับเปลี่ยนถ่ายน้ำได้สะดวกพอสมควร
2. การสร้างบ่อ
  - บ่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เมตร สูงประมาณ 40 ซม.
  - ควรมี 2 บ่อ เพื่อใช้คัดขนาดปลาและสำรองน้ำไว้ถ่ายเท
  - ผนังและพื้นบ่อควรใส่สารกันรื้อซึม
  - มีท่อระบายน้ำเพื่อช่วยในการถ่ายเทน้ำ

การเตรียมบ่อก่อนการเลี้ยง

1. การเตรียมบ่อก่อนการเลี้ยงปลา ให้ตัดต้นกล้วยเป็นท่อนใส่ลงไปบ่อ เติมน้ำให้ท่วม แช่ไว้ 3 - 5 วัน เปลี่ยนต้นกล้วยแล้วแช่ไว้ครั้งเพื่อให้หมดฤทธิ์ปูนขาว แล้วล้างบ่อให้สะอาด
2. ตรวจสอบสภาพน้ำให้เป็นกลางหมดฤทธิ์ของปูน ถ้ามีตะไคร่น้ำเกาะติดที่ข้างบ่อปูนถึงจะดี
3. น้ำที่จะใช้เลี้ยงคือน้ำจากคลอง หนอง บึง ต้องตรวจสอบว่ามีศัตรูปลาเข้ามาในบ่อด้วยหรือเปล่า
4. น้ำฝน น้ำบาดาล น้ำประปา ควรพักน้ำไว้ประมาณ 3 - 5 วัน ก่อนนำมาใช้ได้

อัตราการปล่อยปลาและเลี้ยง

1. ปลาเริ่มเลี้ยงความยาว 5 -7 ซม.
2. อัตราการปล่อยลงเลี้ยงในถังซีเมนต์กลมเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เมตร ถัก 40 ซม. ประมาณ 80 - 100 ตัว
3. ก่อนปล่อยปลาลงเลี้ยงควรใส่เกลือแกงประมาณ 2 - 3 ช้อนแกง เพื่อช่วยปรับสภาพน้ำ
4. ระดับน้ำที่ปล่อยปลาครั้งแรก 10 -15 ซม.
5. การปล่อยปลาควรปล่อยในตอนเช้า
6. ควรนำถุงปลาที่จะปล่อยลงเลี้ยงแช่ในบ่อประมาณ 30 นาที เพื่อให้อุณหภูมิในถุงปลาและน้ำในบ่อไม่แตกต่างกันป้องกันปลาตายได้
7. ควรมีวัสดุให้ปลาหลบซ่อน เช่นท่อพีวีซีตัดเป็นท่อนหรือกระบอกไม้ไผ่ เพราะปลาตัวใหญ่จะกวนปลาตัวเล็ก
8. ควรมีการคัดขนาดปลา เมื่อมีอายุประมาณ 15 -20 วัน โดยนำตัวเล็กแยกไว้อีกบ่อหนึ่ง
9. ควรมีวัสดุช่วยบังแสงแดด

การถ่ายน้ำ

1. เริ่มเลี้ยงระดับน้ำลึก 10 - 15 ซม.
2. เพิ่มระดับน้ำอีก 5 - 10 ซม. เมื่อเลี้ยงไปได้ 10 - 15 วัน
3. ระดับน้ำสูงสุดไม่เกิน 40 ซม.
4. ถ่ายเทน้ำทุก 5 - 7 วัน
5. ถ่ายเทน้ำแต่ละครั้งไม่ควรถ่ายจนหมด ถ่ายน้ำประมาณ 1 ส่วน 3 ของน้ำในบ่อ
6. ขณะถ่ายเทน้ำไม่ควรรวบวงให้ปลาตกใจเพราะปลาจะไม่กินอาหาร 2-3 วัน

อาหารและการให้อาหาร

1. อาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำ
  - ปล่อยปลาขนาด 5-7 ซม. ให้อาหารปลาดุกเล็ก
  - ปลาขนาด 7 ซม. ขึ้นไป ให้อาหารปลาดุกรุ่น
2. อาหารสด เช่น เศษปลา ไส้ไก่ ปลวก ไคร้ ไร การให้อาหารควรให้อาหารวันละประมาณ 3 ครั้ง ในช่วงเช้า-เย็น ให้อาหารประมาณ 3-5 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวปลาต่อวัน (หรือให้กินจนอิ่ม)

การป้องกันและรักษาโรคปลาดุก

1. ไม่ปล่อยปลาหนาแน่นเกินไป
2. ไม่ให้อาหารมากจนเกินไป
3. รักษาคุณภาพน้ำให้เหมาะสม
4. ถ่ายเทน้ำทุก 5-7 วัน

โรคปลาดุกและการรักษา

1. โรคกระโหลกร้าว แก้ไขโดยผสมวิตามินซี 1 กรัมกับอาหาร 1 กิโลกรัม ให้ปลากินติดต่อกัน 15 วัน
2. โรคจากเชื้อแบคทีเรียและแผลข้างตัว ใช้น้ำยาปฏิชีวนะ เช่น ออกซิเตทราไซคลิน 1 กรัม ผสมอาหาร 1 กิโลกรัม ให้ปลากินติดต่อกัน 7-10 วัน
3. หากมีปลาดายและเป็นแผลตามลำตัวให้ทำลายปลาดาย เช่น เมาหรือฝัง

การเลี้ยงเป็ดเทศ

ทำเล : ที่โล่งใกล้แหล่งน้ำ

การลงทุน : พันธุ์ลูกเป็ด ไม้ไผ่สำหรับทำโรงเรือนเลี้ยงเป็ด รำข้าว ปลายข้าว ผักสำหรับใช้เป็นอาหารเป็ด

รายได้ : 2,500 - 3,000 บาท/เดือน

ข้อมูล : การเลี้ยงเป็ดเทศ ในระยะที่เปิดตัวเมียเริ่มวางไข่ควรรักษาเปลือกหอยให้กินอยู่เสมอ ควรทำแอ่งหรือเอาหญ้าและฟางรอง เพื่อให้เป็ดนอนเต็มทีในเวลากลางวัน อย่าปล่อยให้เป็ดออกจากเล้าก่อนเวลา 8.00 น. เพราะจะทำให้เป็ดไข่นอกเล้า ถ้าเป็ดตกใจไข่จะลดลง ฉะนั้น ควรเอาใจใส่ป้องกันอย่าให้มีสิ่งใดรบกวนให้เป็ดตกใจได้ และเมื่อลูกเป็ดฟักออกจากไข่ ระยะแรกควรเอาใจใส่ดูแลอยู่เสมอ ลูกเป็ดออกใหม่ไม่ควรให้อาหารกินพออายุย่างเข้าวันที่ 2 จึงให้อาหารและพยายามให้ลูกเป็ดรับแสงแดดตอนเช้าและเย็น ให้ได้ออกกำลังบ้างที่เป็ดนอนไม่ควรขึ้น ควรแห้งอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ: โรงเรือนเลี้ยงเป็ด ควรรักษาความสะอาดให้ดี ทำที่อยู่ให้แห้งเสมอให้แดดส่องได้ทั่วถึงให้อาหารและน้ำสะอาด อาหารไม่บูดเน่า เลี้ยงดูเป็ดให้แข็งแรงอยู่เสมอ ตัวไหนอ่อนแอ แคระแกรน ป่วยควรทำลายเสีย และควรฉีดยาป้องกันโรคทุกชนิด

เลี้ยงเป็ดเทศ เงินลงทุน : ขึ้นอยู่กับจำนวนของเป็ดที่เลี้ยง โดยแบ่งเป็น

- ค่าพันธุ์เป็ดเทศ ตัวละประมาณ 6 - 8 บาท (ราคาจำหน่ายของกรมปศุสัตว์)
- ค่าอาหารเป็ด (เช่น ปลายข้าว รำ กากถั่วเหลือง เปลือกหอย เป็นต้น) ประมาณ 30 - 40 บาท/ตัว/วัน
- ค่ายา + ค่าวัคซีน ประมาณ 1 บาท/วัน
- ค่าโรงเรือนเลี้ยงเป็ด และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับจำนวนเป็ดและสภาพพื้นที่ที่เลี้ยงเป็ด

รายได้ : ขายเป็ดเป็นตัวราคาประมาณ 70 บาท/ตัว ขายไข่ประมาณ 2 บาท/ฟอง

แหล่งจำหน่ายพันธุ์เป็ด : กรมปศุสัตว์ ตลาดทั่วไป

อุปกรณ์ : โรงเรือน เล้าเลี้ยงลูกเป็ด หลอดไฟให้ความอบอุ่น รางใส่อาหาร รางใส่น้ำ

วิธีดำเนินการ : การเลี้ยงเป็ดเทศ แบ่งเป็น

ตั้งแต่แรกเกิด - อายุ 3 สัปดาห์

การฟักไข่จะให้เวลาประมาณ 35 วัน เมื่อลูกเป็ดเทศเกิด นำไปเลี้ยงในเล้า ซึ่งมีผ้าหรือกระสอบป่านตัดเย็บล้อมรอบเล้า เพื่อป้องกันลมโกรกถูกตัวลูกเป็ดพื้นเล้า ควรปูด้วยแกลบหรือวัสดุที่สะอาด หนาประมาณ 2 - 3 นิ้ว จัดวางหลอดไฟให้ความอบอุ่น เตรียมรางใส่อาหาร รางใส่น้ำไว้ในเล้าให้อาหารเป็ดวันละ 4 - 5 ครั้ง อุณหภูมิที่เหมาะสม ในการกกลูกเป็ดควรสังเกตจากปฏิกิริยาของลูกเป็ดด้วย ถ้ามีลูกเป็ดนอนสุมทับกันและมีเสียงร้อง แสดงว่าอุณหภูมิต่ำเกินไปต้องเพิ่มความอบอุ่นให้ ถ้าลูกเป็ดกระจายอยู่ และยืนอ้าปากหอบ กางปีก แสดงว่าร้อนเกินไป ต้องลดอุณหภูมิลง ถ้าอุณหภูมิพอเหมาะ ลูกเป็ดจะนอนราบกับพื้นกระจายอยู่ทั่วไป การกกลูกเป็ดควรกกประมาณ 3 สัปดาห์

อายุ 4 - 12 สัปดาห์

โรงเรือนสำหรับเลี้ยงเป็ด ควรแห้งสะอาด ไม่มีน้ำขัง ป้องกันแดดและฝนได้ดี รางอาหารควรวางห่างจากรางน้ำ มีผัก หญ้าสด หรือผักตบชวาให้เป็ดกิน อาหารควรมีโปรตีนประมาณ 16% ถ้าเลี้ยงเป็ดเทศเพื่อจำหน่าย ควรจำหน่ายอายุ 10 - 12 สัปดาห์

อายุประมาณ 13 - 24 สัปดาห์

ช่วงนี้เป็ดจะกินอาหารมากขึ้น การเจริญเติบโตน้อย จึงเลี้ยงด้วยอาหารให้เพียงพอ สำหรับรักษาขนาดและน้ำหนักของเป็ดให้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย อาหารที่ให้ช่วงนี้ ควรมีโปรตีนประมาณ 14%

การเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์

เป็ดจะเริ่มไข่ เมื่ออายุ 28 สัปดาห์ วันหนึ่งควรให้อาหาร 2 ครั้ง เช้า - เย็น ประมาณที่ให้แม่พันธุ์ 130 - 150 กรัม/ตัว/วัน พ่อพันธุ์ 200 - 250 กรัม/ตัว/วัน อาหารที่ให้ควรมีโปรตีนประมาณ 15 - 18 % สามารถไข่ได้ 2 ปี ลักษณะเป็ดเทศที่จะไข่มีขนสีดำเป็นมัน หน้าแดง ร้อง แม่เป็ดชอบไข่ในที่มีมืดสงบ จึงควรมีรังไข่บุด้วยฟางหรือวัสดุต่างๆ จัดไว้ในมุมมืดของเล้าสำหรับแม่เป็ด

การป้องกันโรค

โรคที่สำคัญในเป็ดเทศ ได้แก่ โรคคอหิวดำ และโรคคักเพิลิก จึงต้องมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรค โรคคอหิวดำ ฉีดวัคซีน เมื่อเป็ดอายุ 1 - 1 เดือนครึ่ง ปีละ 4 ครั้ง โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อ 2 ซีซี โรคคักเพิลิก ฉีดวัคซีนเมื่อเป็ดอายุ 21 วัน ปีละ 2 ครั้ง โดยฉีดเข้ากล้ามเนื้อ 1 ซีซี

ข้อเสนอแนะ :

1. ถ้ามีเงินลงทุนน้อยและมีพื้นที่กว้างขวาง เป็นที่โล่งใกล้แหล่งน้ำ รวมทั้งเลี้ยงเป็ดจำนวนไม่มาก ก็ไม่จำเป็นต้องปลูกสร้างโรงเรือน แต่ถ้ามีเป็ดจำนวนมากก็สร้างโรงเรือน โดยใช้ตาข่ายล้อมรอบ มุงหลังคาด้วยจาก เพื่อเป็นการประหยัด
2. เป็ดเทศอายุตั้งแต่ 4 สัปดาห์ ขึ้นไป ควรให้กินผัก หญ้าสด หรือผักตบชวา เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต
3. มีปัญหาในการเลี้ยงและการป้องกันดูแลรักษาโรค ติดต่อได้ที่ ปศุสัตว์ อำเภอ หรือ จังหวัด

การเลี้ยงไก่ไข่

การเลี้ยงไก่ไข่ สำหรับลดรายจ่ายของครอบครัว เมื่อเราตั้งเป้าหมายแล้วว่า จะเลี้ยงไก่ไข่

ขั้นตอนต่อไปก็คือ การวางแผน การเลี้ยง

1. เริ่มศึกษาการเลี้ยงไก่ไข่ หาข้อมูลให้ได้มากที่สุด และศึกษาจุดคุ้มทุน ในที่นี้ศึกษาดูแล้วสามารถหาจุดคุ้มทุนได้

2. วางแผนการเลี้ยง โดยเริ่มจากการสรรหาไก่ไข่ สร้างกรงไก่ หรือคอกไก่ ประเมินราคา การกำจัดกลิ่น สิ่งแวดล้อมการเป็นอยู่ของไก่ โรคของไก่ เมื่อวางแผนเสร็จ ผมก็เริ่มยึดจุดยุทธศาสตร์ โดยการวางผังโรงไก่ วิเคราะห์เรื่องกลิ่น และการกำจัดกลิ่นด้วย แล้วก็ออกแบบโรงไก่ไข่ (ใช้เวลานานพอสมควร) ทุกอย่างอยู่ในหัว เมื่อทำเสร็จต้องเหมือนกับที่วางแผนไว้ เริ่มจากพื้นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์มานานแล้ว ต่อไปก็ปรับพื้น ตั้งเสาเพื่อทำโรงไก่ตามทีออกแบบไว้ เริ่มเป็นรูปเป็นร่างแล้วนะครับ ใช้พื้นที่น้อยครับ กว้าง 60 ซม. ยาว 2 เมตร ส่วนพื้นเป็นตะแกรงนะครับ ทำให้เอียงพอที่ไข่ไหลออกมาได้ ตะแกรงตาถี่ประมาณ 1 นิ้ว หาซื้อได้ตามร้านขายอุปกรณ์ก่อสร้าง หรือร้านขายอุปกรณ์การเกษตร

หลังจากนั้นก็เอาไม้ไผ่ทำเป็นกรง ปิดหน้า ปิดหลัง ใส่หลังคา ใช้กระเบื้องเพราะราคาถูกพอกับหญ้าแฝก แต่อายุการใช้งานนานกว่า ใส่หลอดไฟให้ไก่ด้วย เพราะไก่ขี้กลัวและจะตกใจ ไม่ใส่ก็ไม่เป็นไร เอาแสลมมาปิดกันลมกันฝน แค่นี้ก็เสร็จแล้วโรงไก่ไข่ ใช้เวลาทำไม่นาน แต่ที่ใช้เวลาในการออกแบบนาน และแล้วก็ได้เวลานำไก่มาเลี้ยงไว้ในกรง ร้านเกษตร เค้ามมีไก่สาว ไข่ขายให้เกษตรกร เราไม่จำเป็นต้องซื้อลูกเจี๊ยบมาเลี้ยงให้มันโตเสียเวลา บางทีอาจจะไม่โตก็ได้ ร้านมีไก่สาว อายุประมาณ 18 สัปดาห์ ไข่ขายครับ ไก่อายุ 21 สัปดาห์ มันจะเริ่มไข่ ไม่ต้องกลัวว่าจะได้ไก่แกไก่ล้จะหมดไข่

การกำจัดกลิ่น ใช้แอลกอฮอล์เช็ดไก่ จะไม่มีกลิ่น และที่เห็นไก่ออยู่ช่องใครช่องมัน และไม่ปล่อยให้ไก่ออยู่รวมกัน เพราะมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย คือ

1. เราสามารถรู้ได้ว่าไก่ตัวไหนไข่หรือไม่ไข่
2. การจำกัดพื้นที่ของไก่จะทำให้ไก่ออกไข่ดี เพราะว่าไก่เกิดมาเพื่อ กิน นอน ปวดท้อง แล้วก็ไข่ ถ้าไก่เดินมาก หรือเคลื่อนไหวมากจะทำให้ร่างกายไก่สมบูรณ์ แข็งแรงดีเกินไป จะไม่ปวดท้อง และจะไม่ไข่
3. สามารถควบคุมอาหารได้ เพราะว่า ไก่ 1 ตัว จะกินอาหารประมาณ 70 - 90 กรัม/วัน ถ้าไก่กินอาหารมากกว่านี้ จะทำให้ไก่อ้วน และจะไม่ไข่
4. ป้องกันไม่ให้ไก่จิกกันกัน เมื่อไก่ออกไปนานๆ ถ้าปล่อยให้อยู่รวมกัน ไก่จะจิกกันกัน บางตัวโดนจิกกันจนตายเลยก็มี สรุปแล้ว ให้ไก่ออยู่กรงใครกรงมันดีกว่า

การให้อาหารไก่

1. ให้อาหาร 70 - 90 กรัม/วัน โดยเลี้ยงไก่ 6 ตัว ให้อาหารวันละ 5 ชีด ค่าอาหารประมาณ 7 บาท ให้เข้ากับเย็น 2 เวลา คือ ตักมา 5 ชีด ให้เช้าครึ่งหนึ่ง เหลือครึ่งหนึ่ง ให้ตอนเย็น
2. ให้น้ำอย่าให้ขาด ไก่กินอาหาร จะขาดน้ำไม่ได้เลย และน้ำต้องผสมวิตามิน และยาแก้หวัดด้วย สอบถามร้านขายไก่ได้ ร้านมีขายพร้อม ถ้าไม่มีวิตามินผสมกับน้ำ จะทำให้ไข่ไก่ไม่โต ยกตัวอย่างซื้อไก่มาวันที่ 6 ม.ค ประมาณ 2 อาทิตย์ไก่ก็เริ่มไข่ให้แล้ว ประมาณวันที่ 30 มค. ไก่จะออกไข่ครบทุกตัว และจะได้ไข่ไก่วันละ 6 ฟอง กินวันละ 2 - 4 ฟอง ที่เหลือก็ขาย แล้วก็เอาเงินขายไข่ไปซื้ออาหารไก่ ถ้าเราเลี้ยงเพื่อขาย อาจจะได้กำไรน้อย จึงต้องเลี้ยงขายอย่างน้อย ๑๐๐ ตัว ถึงจะคุ้มค่าต่อวัน และระยะคืนทุนก็นานพอสมควร เกือบปีถึงจะได้ ค่าต้นทุนไก่ที่ซื้อมา ส่วนการเลี้ยงเพื่อกิน อย่างพอเพียง คือ เอาไว้กิน เหลือก็ขาย คือ เราจะคิดราคาที่เราไปซื้อไข่มากิน 10 ฟอง 30 บาท อยู่ได้ 3 วัน คิดอย่างนี้คุ้มสุดๆ และไม่น่าเชื่อว่า ที่เหลือจะสามารถขายได้แล้วเอาเงินที่ขายได้ไปซื้ออาหารไก่ได้อีก ถ้าเราบริหารจัดการดี มีเวลา มีพื้นที่ ลองเลี้ยงไปดูแล้วจะเข้าใจว่า ประหยัดรายจ่ายได้ดีมากๆ

การเลี้ยงหมูหลุมแบบธรรมชาติ!!

หมูหลุม เป็นภาษาชาวบ้านที่เรียก การเลี้ยงหมูแบบขุดหลุมลึก โดยมีวัสดุรองพื้นหลุม ดั้งเดิมมาจากประเทศเกาหลี มีแนวคิดตามหลักการของ “เกษตรกรรมธรรมชาติ” ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นการเกษตรที่ไม่เพียงแต่คำนึงถึงผลผลิตจากการเกษตรเท่านั้น แต่มีปรัชญาแนวคิดอยู่เบื้องหลังของการทำงาน เป็นการพัฒนารูปแบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ความเป็นองค์รวมของระบบนิเวศน์ด้านการเกษตร วงจรชีวภาพห่วงโซ่อาหาร ดิน พืช สัตว์ จุลินทรีย์ พลังธรรมชาติหมุนเวียนจากพลังงานแสงแดดและน้ำ นำมาป้จจัยในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน พืชที่ปลูกส่วนหนึ่งนำมาเลี้ยงสัตว์ สัตว์ถ่ายมูลออกมาก็นำปุ๋ยมูลสัตว์มาเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินเพื่อการ ปลูกพืช รวมถึงด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น และการพึ่งพาตนเองในด้านการผลิตและการบริโภคขนาดเล็กและขนาดกลาง ที่เหมาะสมกับทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่น และวัฒนธรรมที่มีในชุมชน โดยมีเป้าหมายเชิงนโยบายอยู่ที่การพัฒนาชนบท การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน การอยู่ดีกินดีของคนชนบท และสุขภาพของประชากร นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนในที่สุด

ประโยชน์การเลี้ยงหมูหลุม

- ลดต้นทุนค่าอาหารได้ถึง 50 - 70 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากเน้นการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และการใช้พืชผัก นานาชนิด มาใช้เลี้ยงหมูเป็นหลัก
- ลดภาระการเลี้ยงหมูของเกษตรกร เนื่องจากไม่ต้องทำความสะอาดพื้นคอก
- ลดมลภาวะของเสียจากการเลี้ยงหมู “ไม่มีกลิ่นเหม็น ไม่มีแมลงวัน” ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- ได้ปุ๋ยมูลอินทรีย์ สำหรับการปลูกพืช

การสร้างโรงเรือนหมูหลุม

1. ควรสร้างบนที่ดอน น้ำท่วมไม่ถึง อากาศถ่ายเทได้สะดวก
2. สร้างโรงเรือนตามแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก
3. วัสดุการก่อสร้างโรงเรือน ควรเป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น ตั้งแต่โครงสร้างจนถึงหลังคา เช่นใช้ไม้ยูคาฯ สำหรับทำเสาและโครงหลังคา ใช้ไม้ไคร้ไม้ไผ่ มุงหลังคาด้วยหญ้าคา แฝก จาก หรือกระเบื้อง

4. พื้นที่สร้างคอกคำนวณ จาก จำนวนหมู 1 ตัวต่อพื้นที่ 1.5 - 2 ตารางเมตร
  - คอกขนาด 2.5 x 3 เมตร เลี้ยงหมูได้ 4 ตัว
  - คอกขนาด 4 x 4 เมตร เลี้ยงหมูได้ 8 ตัว

ขั้นตอนการสร้างคอกหมูหลุม

1. ขุดดินออกในส่วนพื้นที่ที่จะสร้างคอก ลึก 90 เซนติเมตร
2. ใช้อิฐบล็อกกั้นด้านข้างคอกเหนือขอบหลุมสูงประมาณ 20 เซนติเมตร เพื่อกั้นดิน และฝนสาดลงในหลุม
  - ใส่วัสดุรองพื้นคอกลงไปในหลุม ซึ่งประกอบด้วย ขี้เลื่อย หรือ แกลบ 100 ส่วน
  - ดินส่วนที่ขุดออก หรือปุ๋ยคอก 10 ส่วน เกลือ 0.3 - 0.5 ส่วน และ รำละเอียด 1 ส่วน

ขั้นตอนการเตรียมพื้นคอกหมูหลุม

แบ่งความลึกของหลุมเป็น 3 ส่วน แต่ละส่วนมีความลึกประมาณ 30 เซนติเมตร ในแต่ละชั้น ให้เริ่มต้นจากการใส่แกลบหรือขี้เลื่อยลงไปก่อน ให้มีความสูงประมาณ 30 เซนติเมตร ตามด้วยดินที่ขุดหรือปุ๋ยคอก โรยทับด้วยรำละเอียดและเกลือ จากนั้นรดด้วยน้ำหมักชีวภาพให้มีความชื้นพอหมาด (ความชื้นประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์) ถ้าจะให้ผลดีต่อประสิทธิภาพการย่อยสลายวัสดุรองพื้นคอก ควรโรยดินที่มีเชื้อราขาวบาง ๆ (เชื้อไตรโคเดอร์มา) ในแต่ละชั้น ทำจนครบ 3 ชั้น ในชั้นสุดท้าย ให้แกลบหรือขี้เลื่อยสูงเพียง 20 เซนติเมตร เพราะชั้นบนสุดโรยแกลบปิดหน้าหนา 1 ฝ่ามือ ทิ้งไว้ประมาณ 7 วัน จึงนำหมูมาเลี้ยง

พันธุ์หมู ควรใช้หมู 3 สายเลือด จากฟาร์มที่เชื่อถือได้ และคัดสายพันธุ์มาสำหรับการเลี้ยงแบบปล่อยได้ดี ลูกหมูขุนหย่านมาแล้ว อายุประมาณ 1 - 2 เดือน น้ำหนักประมาณ 15 - 20 กิโลกรัม

การจัดการเลี้ยงดู

1. การนำลูกหมูมาเลี้ยง ควรมีน้ำหนัก ตั้งแต่ 15 - 20 กิโลกรัม
2. ในช่วงเดือนแรกให้ใช้อาหารเม็ดหมูอ่อนก่อนหลังจากนั้นค่อยเปลี่ยนเป็นอาหารผสมพวงรำ - ปลายข้าว และผสมพืชหมัก เศษผักหรือผักต่าง ๆ ในท้องถิ่น
3. น้ำดื่มใช้น้ำหมักสมุนไพร, น้ำหมักผลไม้ อัตรา 2 ซ้อนโต๊ะต่อน้ำ 10 ลิตร
4. ใช้น้ำหมักชีวภาพรดพื้นคอก สัปดาห์ละครั้งเพื่อช่วยลดกลิ่น
5. หากขี้เลื่อยหรือแกลบภายในหลุมยุบตัวลง ให้เติมเข้าไปใหม่จนเสมอปากหลุม

การให้อาหาร

ในช่วงหมูเล็ก (หลังจากหย่านจนถึงน้ำหนัก 30 กิโลกรัม) จะใช้อาหารเม็ดของอาหารหมูอ่อน หรืออาจจะผสมอาหารหมูเล็กเอง (อาหารชั้น) ซึ่งประกอบด้วย รำอ่อน ปลายข้าว กากถั่วเหลืองและ ปลายข้าว หรือน้ำปลาหมักหรือน้ำหอยเชอร์รี่หมักแทนปลาป่นก็ได้ โดยนำไปผสมกับอาหารชั้นในตอนที่จะให้หมูกินอาหาร เมื่อหมูน้ำหนัก 30 กิโลกรัมขึ้นไป จะให้รำ ปลายข้าว ผสมกับพืชหมัก ซึ่งพืชหมัก คือ การนำเอาผักต่าง ๆ ต้มกล้วย ต้มถั่วเขียว กระถิน หรือหญ้าขน มาหมักเป็นเวลา 7 วัน และผสมกับปลาหมัก หรือหอยเชอร์รี่หมัก เพื่อเป็นแหล่งโปรตีนและแร่ธาตุให้กับหมู แทนปลาป่น ด้านน้ำดื่มจะใช้สมุนไพรชนิดต่าง ๆ มาหมัก เพื่อให้หมูกินตลอดเวลา การทำน้ำหมักชีวภาพจะทำมาจากส่วนผสม บอระเพ็ด ตะโกส้ม สาบเสือ ตะไคร้หอม และมะกรูด ช่วยดับกลิ่น และช่วยบำรุงสุขภาพของหมู จะมีการรดน้ำหมัก และกลบปุ๋ยคอก อาทิตย์ละ 1 ครั้ง

การเลี้ยงหมู 1 ชุด (5 ตัว) จะให้ปุ๋ยประมาณ 2,500 กิโลกรัม ทำให้เกษตรกรมีปุ๋ยคอกไปใส่นาข้าว การเลี้ยงหมูชีวภาพจะใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 4 เดือน ได้น้ำหนักประมาณ 100 กิโลกรัม

วิธีการทำอาหารหมักหมูหลุม

1. ใช้ต้นกล้วย หรือหญ้า นำมาสับให้เป็นชิ้นเล็กๆ
2. ผสมกับน้ำตาลทรายแดง โดยใช้อัตราส่วน น้ำตาล 1 กิโลกรัมต่อต้นกล้วย หรือหญ้าสับ 25 กิโลกรัม และเกลือ 2.5 ชีด คลุกเคล้าให้ เข้ากันดี(หรือ ๑๐๐ - ๔ - ๑)
3. ใส่ในถัง - โอ่งหมัก ปิดด้วยกระดาษ หรือถุงปุ๋ยที่อากาศถ่ายเทได้ หมักทิ้งไว้ในที่ร่ม 4 - 5 วัน

การนำอาหารหมักมาใช้เลี้ยงหมู

การนำอาหารหมัก โดยเฉพาะพืชหมัก ซึ่งเป็นอาหารเยื่อใยที่ตามปกติหมูจะย่อยได้น้อย แต่การนำหมักจะช่วยให้หมูใช้ประโยชน์จากพืชหมักได้มากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการนำไปใช้เลี้ยงหมู ควรคำนึงถึงอายุของหมูด้วย โดยมีหลักการใช้อาหารหมัก ดังนี้

- หมูรุ่น (น้ำหนัก 30 - 60 กก.) ใช้อาหารผสม 2 ส่วน ผสมอาหารหมัก 1 ส่วน ให้กินวันละ 2 - 3 กก./วัน
- หมูขุน (น้ำหนัก 60 - 100 กก.) ใช้อาหารผสม 1 ส่วน ผสมอาหารหมัก 1 ส่วน ให้กินวันละ 4-6 กก./วัน
- แม่หมูอุ้มท้อง ใช้อาหารผสม 1 ส่วน ผสมอาหารหมัก 2 ส่วน ให้กินวันละ 3-4 กก. /วัน

การทำน้ำหมักสมุนไพร

น้ำหมักสมุนไพรที่นำมาผสมในน้ำดื่ม จะช่วยลดกลิ่นมูลของหมูได้เป็นอย่างดี โดยทำให้การเลี้ยงหมู ไม่มีกลิ่นเหม็น และไม่มีแมลงวัน

วิธีการทำ

1. ใช้สมุนไพร เช่น ตะไคร้ ใบมะกรูด ข่า ขมิ้น บอระเพ็ด และใบเตย นำสมุนไพรทั้งหมดมาสับเป็นชิ้นเล็กๆ
2. นำสมุนไพร 1 กิโลกรัม ผสมกับน้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม หมักใส่ในถังพลาสติกหรือไห
3. ปิดด้วยกระดาษ หมักทิ้งไว้อย่างน้อย 1 เดือน

การนำมาใช้

ใช้น้ำหมักสมุนไพร 2 ช้อนโต๊ะ ผสมน้ำสะอาด 10 ลิตร นอกจากนี้ยังสามารถนำไปรดพื้นคอก เพื่อลดกลิ่น โดยใช้ น้ำหมัก สมุนไพร 3 - 4 ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 20 ลิตร

ตัวอย่าง

แบบสอบถามผู้เข้ารับการอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ระหว่างวันที่.....เดือน.....ปี.....

.....

ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจ ในการอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเจ้าหน้าที่/ผู้ควบคุมและผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ ๕๘ และมีได้มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบคำถามทั้งสิ้น จึงขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่/ผู้ควบคุมและผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ถูกต้อง

ผู้เข้ารับการอบรม

เจ้าหน้าที่/ผู้ควบคุม นักเรียน

เพศ

ชาย หญิง

อายุ

ต่ำกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี 16 -20 ปี 20 ปีขึ้นไป

อาชีพ

รัฐบาลครู รัฐบาล ลูกจ้าง นักเรียน

วุฒิการศึกษา

ป.1 - ป.6 ม.1 - ม.3 ม.4 - ม.6 ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

ตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด)					
คำถาม ท่านมีความพึงพอใจ ในประเด็นต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด					
ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ห้วงระยะเวลาการฝึกมีความเหมาะสม					
2. สถานที่ที่ใช้ในฝึกอบรมมีความเหมาะสม					
3. ผู้บรรยายในการอบรมมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย และมีความรู้ในการใช้อย่างเหมาะสม					
4. การจัดนักเรียนเข้ารับการอบรมด้วยความสมัครใจ/ผู้ปกครองเต็มใจให้การสนับสนุนมากน้อยเพียงใด					
5. มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบอย่างทั่วถึงหรือไม่					
6. การจัดสวัสดิการระหว่างเข้ารับการอบรมมีความเหมาะสมเพียงใด					
7. การรักษาความปลอดภัยระหว่างเดินทาง และเข้ารับการอบรมมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด					
8. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ควบคุม และผู้เข้ารับการอบรมมีความเหมาะสมเพียงใด					
9. หลังจากจบการอบรมแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ดี					
10. มีความประทับใจกับการเข้ารับการอบรมในครั้งนี้น้อยเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

โดย ศูนย์จัดระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน
กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

องค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ขั้นการเตรียมการ

๑.๑ ขั้นตอนการเสนอโครงการ

การเขียนเสนอโครงการ ต้องมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของงบประมาณ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่งเสริมและแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพและการส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม การท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ การเสนอโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้รับการพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี เพื่อดำเนินโครงการฯ

การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงาน จะสามารถทำให้โครงการต่างๆ ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

๑.๒ โครงการ ต้องมีผลเป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องและสามารถให้บุคคลที่สนใจสามารถสืบค้นหาข้อมูลได้

การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการเป็น ๒ ระยะ ระยะที่ ๑ การฝึกอบรมเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อให้เยาวชนมีความเข้าใจและสามารถนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหลักคิดไปสู่หลักปฏิบัติได้ เพื่อเป็นภูมิความรู้และภูมิคุ้มกันในการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการในระยะที่ ๒ ได้อย่างมีเหตุมีผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งระยะที่ ๒ เป็นการสร้างแหล่งเรียนรู้ในสถานที่ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นการดำเนินการของนักเรียนที่เข้าร่วมการฝึกอบรมและครูฝึกของหน่วยร่วมกันสร้างให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยพิจารณาจากสภาวะแวดล้อม เป็นข้อพิจารณาในการกำหนดกิจกรรม ได้แก่ ชนิดของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่จะดำเนินการปลูกและเลี้ยงในศูนย์การเรียนรู้ของโรงเรียน โดยเน้นการใช้วัสดุจากธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งผลผลิตที่เกิดขึ้นทางโรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดแก่นักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมได้ เช่น การนำผลผลิตที่ได้ไปประกอบอาหาร ในการสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน

การสร้างแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว จะต้องมีผู้รับผิดชอบ เพื่อให้แหล่งเรียนรู้ดำรงอยู่ได้และสามารถขยายพื้นที่หรือเพิ่มผลผลิต และสามารถเปิดโอกาสให้ประชาชนที่สนใจเข้าเยี่ยมชมได้

๑.๓ ครูฝึก/วิทยากร ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้กับกำลังพลในสังกัดของ ศปชด.ฯ เพื่อให้เข้าใจแนวทางตามพระราชดำรัส “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อย่างลึกซึ้ง และผ่านการศึกษาดูงานโครงการตามแนวทางพระราชดำริต่างๆ และก่อนการฝึกอบรม ในส่วนของครูฝึก/วิทยากร ควรจะได้รับการอบรมเพื่อให้มีความเข้าใจก่อนที่จะปฏิบัติจริง เพื่อให้การฝึกอบรมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๑.๔ การประชุมก่อนการอบรม

การเตรียมการก่อนการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องมีการประชุมเพื่อรับทราบนโยบายของผู้รับผิดชอบการฝึกอบรม และมีการแบ่งมอบงานในแต่ละส่วนที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการดำเนินโครงการและการทำกิจกรรมต่างๆ ในห้วงการฝึกอบรม

การจัดเจ้าหน้าที่ตามส่วนต่างๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมและมีความรู้ความสามารถตรงกับเนื้อหาหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการ จำนวนครูฝึกกับผู้เข้ารับการอบรมที่เหมาะสมไม่ควรเกินกว่า ๑ ต่อ ๒๐ คน (ครูฝึก ๑ คน ต่อ นักเรียน ๒๐ คน) เพื่อการกำกับดูแลที่ทั่วถึงทุกคน

๑.๕ การประสานงานกับโรงเรียนเป้าหมายที่หน่วยจะไปจัดกิจกรรมต่างๆ ควรจะวิเคราะห์ถึงวัฒนธรรมองค์กรและสภาวะแวดล้อม เพื่อให้การสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ห้วงเวลาในการจัดกิจกรรม ควรเป็นช่วงที่ไม่กระทบต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนและผู้เข้าร่วมกิจกรรม หรือหากเป็นการจัดกิจกรรมกับประชาชน ก็ควรเป็นช่วงที่ไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพ

๒. การดำเนินการฝึกอบรม

๒.๑ การเตรียมความพร้อมในพิธีเปิด - ปิด

- จัดทำแผ่นป้ายโครงการฝึกอบรม/ป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณหน้าสถานที่จัดงาน
- โต้ะหมูปูซา ดอกไม้รูปเทียน จนท.ส่งเทียนนำ
- ธงชาติ และ พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ โปะเต็ม ๒ ตัว
- ควรเชิญหน่วยเจ้าของ งบประมาณ มาเป็นประธานในพิธีเปิด - ปิด
- ป้ายชื่อประธานและผู้กล่าวรายงาน ในส่วนของคำกล่าว ควรจะเสนอให้แก่ประธานก่อน ๑ วัน

เพื่อเป็นการเตรียมการ

- การจัดเตรียมเพลงมหาฤกษ์ เพลงสดุดีมหาราชา เพลงสรรเสริญพระบารมี
- อาหารว่างและเครื่องดื่มของประธาน และหน่วยราชการที่ร่วมพิธี
- จัดเตรียมพดลที่ตั้งพื้น จำนวนตามความเหมาะสม

๒.๒ ระหว่างการฝึกอบรม

- การจัดเตรียมแผนการฝึกอบรม ควรมีความสอดคล้องกับห้วงเวลาและนำเสนอด้วยสื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจ

- การจัดการฝึกอบรม ควรมีทั้งการฟังบรรยายและการฝึกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และมีกิจกรรมนันทนาการระหว่างการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้สึกผ่อนคลายและสามารถที่จะร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

- หัวข้อในการจัดกิจกรรม ต้องให้สอดคล้องกับเหตุการณ์หรือแนวทางในการพัฒนาประเทศในขณะนั้น เช่น การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ - ๑๐ สังคมไทยได้รัฐบาลได้อัญเชิญหลัก"ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาประยุกต์ใช้ ซึ่งการดำเนินการฝึกอบรมในหัวข้อดังกล่าว จะสนับสนุนแผนการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒.๓ การประเมินผลการจัดกิจกรรม ควรมีการประเมินทุกครั้ง เพื่อนำพัฒนาและปรับปรุงในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

๒.๔ ในการจัดกิจกรรม สมควรที่จะสอดแทรกกิจกรรมการแสดงความรักภักดีและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ไว้ในกิจกรรมต่างๆ ด้วย เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนมีความจงรักภักดีและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

.....

ประมวลภาพกิจกรรม การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๑

เมื่อ ๑๖ ก.พ.๕๘ นาย ธนภณ กิจกาณจน์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี เป็นประธาน ในพิธีเปิดการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี กิจกรรมฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รุ่นที่ ๑ ณ โรงเรียนบ้านป่าวิไล อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี

ประมวลภาพกิจกรรม
การทำน้ำยอเนกประสงค์ เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้
การทำปุ๋ยชีวภาพ

ประมวลภาพกิจกรรม
การทำปุ๋ยชีวภาพ และ น้ำหมักชีวภาพ

ประมวลภาพกิจกรรม การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๑

เมื่อ ๒๓ ก.พ.๕๘ พล.ร.ต.เกรียงเดช รัตนปัญญากุล ผอ.ศปชต.กปช.จต. เดินทางไปเป็นประธาน ในพิธีเปิด การฝึกอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รุ่นที่ ๒ ณ โรงเรียนบ้านซบตารี อ.สอยดาว จ.จันทบุรี

ประมวลภาพกิจกรรม
เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
การทำปุ๋ยชีวภาพ และ น้ำหมักชีวภาพ

ประมวลภาพกิจกรรม
การทำปุ๋ยชีวภาพ และ น้ำหมักชีวภาพ

ประมวลภาพกิจกรรม

เมื่อ ๒๕ ก.พ.๕๘ น.อ.ภัทรพล ลุนพล รอง ผบ.ฉก.นย.จันทบุรี เดินทางมาเป็นประธาน ในพิธีปิดการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี กิจกรรมฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รุ่นที่ ๒ ณ โรงเรียนบ้านซับตารี อ.สอยดาว จ.จันทบุรี

ประมวลภาพกิจกรรม การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๑

เมื่อ ๕ มี.ค.๕๗ พล.ร.ต.เกรียงเดช รัตนปัญญากุล ผอ.ศปชต.กปช.จต. เดินทางไปเป็นประธานในพิธีเปิดการฝึกอบรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี กิจกรรม ฝึกอบรมต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รุ่นที่ ๓ ณ โรงเรียนหนองตากงพิทยาคาร อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี

ประมวลภาพกิจกรรม
แนะนำจังหวัดจันทบุรี กิจกรรมนันทนาการ
รับมอบเสื้อต้นกล้า และรับประทานอาหารกลางวัน ตามแบบทหาร

ประมวลภาพกิจกรรม
เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
การทำปุ๋ยชีวภาพ และ น้ำหมักชีวภาพ

ประมวลภาพกิจกรรม
กิจกรรมหน้าเสาธง ฝึกระเบียบวินัย และออกกำลังกาย
การทำปุ๋ยชีวภาพ และ น้ำหมักชีวภาพ

ประมวลภาพกิจกรรม

เมื่อ ๗ มี.ค.๕๗ พล.ร.ต.เกรียงเดช รัตนปัญญากุล ผอ.ศปชต.กปช.จต. ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีปิดการฝึกอบรม
โครงการส่งเสริมและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี กิจกรรม ฝึกอบรม
ต้นกล้า พัฒนาสร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รุ่นที่ ๓ ณ โรงเรียนหนองตากงพิทยาคาร
อ.โป่งน้ำร้อน
จ.จันทบุรี

ประมวลภาพกิจกรรม การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๒

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี
กิจกรรม สร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านป่าวิไล
การเลี้ยงไก่

ประมวลภาพกิจกรรม การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๒

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี

กิจกรรม สร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านซับตารี

การเลี้ยงหมูหลุมชีวภาพ

ประมวลภาพกิจกรรม
การเลี้ยงไก่ และ พัฒนาสนามเด็กเล่น

ประมวลภาพกิจกรรม การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๒

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี
กิจกรรม สร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชป.ที่ ๑๒ อ.ปชด.จันทบุรี

ประมวลภาพกิจกรรม การดำเนินโครงการ ระยะที่ ๒

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดจันทบุรี
กิจกรรม สร้างแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชป.ที่ ๑๒ ฉก.ปชต.จันทบุรี

